

IV

(Πληροφορίες)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ
ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη συμμετοχική διακυβέρνηση της πολιτιστικής κληρονομιάς

(2014/C 463/01)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ:

1. τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2012 σχετικά με τη συμμετοχική διακυβέρνηση ⁽¹⁾, στα οποία τονίζεται ότι είναι σημαντικό η πολιτιστική διακυβέρνηση να καταστεί πιο ανοιχτή, συμμετοχική, αποτελεσματική και συγκροτημένη και με τα οποία καλούνται τα κράτη μέλη να προωθήσουν μια συμμετοχική προσέγγιση για τη χάραξη πολιτιστικών πολιτικών·
2. τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2014 σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά ως στρατηγικό πόρο για μια βιώσιμη Ευρώπη ⁽²⁾, στα οποία αναγνωρίζεται ότι η πολιτιστική κληρονομιά εμπεριέχει μια διάσταση διατομεακής πολιτικής και διαδραματίζει ιδιαίτερο ρόλο στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και με τα οποία καλούνται τα κράτη μέλη να προάγουν μακροπρόθεσμα μοντέλα πολιτιστικής κληρονομιάς, βασισμένα σε τεκμηριωμένα δεδομένα, με γνώμονα την κοινωνία και τους πολίτες·

ΕΚΦΡΑΖΟΝΤΑΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ:

3. για την ανακοίνωση της Επιτροπής «Προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης», όπου αναγνωρίζεται ότι η πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί κοινό πόρο και κοινό αγαθό και ότι, επομένως, η φροντίδα της πολιτιστικής κληρονομιάς συνιστά κοινή ευθύνη ⁽³⁾

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ:

4. τη διεθνώς αυξημένη αναγνώριση μιας ανθρωποκεντρικής και βασιζόμενης στον πολιτισμό προσέγγισης για την ενθάρρυνση της αειφόρου ανάπτυξης και τη σημασία που αποκτούν τα διαφανή, συμμετοχικά και εμπεριστατωμένα συστήματα διακυβέρνησης για τον πολιτισμό προκειμένου να ανταποκρίνονται στις ανάγκες όλων των μελών της κοινωνίας ⁽⁴⁾
5. την αυξημένη αναγνώριση σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο της κοινωνικής διάστασης της πολιτιστικής κληρονομιάς και τη σημασία της ενεργοποίησης των συνεργιών μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών για τη διασφάλιση, την ανάπτυξη και τη μετάδοση της πολιτιστικής κληρονομιάς στις μελλοντικές γενιές ⁽⁵⁾
6. την υιοθέτηση σε διάφορα προγράμματα της ΕΕ μιας προσέγγισης για την πολιτιστική κληρονομιά που θα έχει ρίζες στο τοπικό επίπεδο και επίκεντρο τον άνθρωπο, μεταξύ άλλων και στο ερευνητικό πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» και στην προσέγγιση για τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων και στήριξη από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία. Η προσέγγιση αυτή αναγνωρίζεται επίσης από την πρωτοβουλία κοινού προγραμματισμού «Πολιτιστική κληρονομιά και πλανητικές μεταβολές: μια νέα πρόκληση για την Ευρώπη»·
7. την υιοθέτηση συμμετοχικών προσεγγίσεων στις δράσεις της ΕΕ για τις Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης και το Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς ⁽⁶⁾

⁽¹⁾ EE C 393 της 19.12.2012, σ. 8.

⁽²⁾ EE C 183 της 14.6.2014, σ. 36.

⁽³⁾ έγγρ. 12150/14.

⁽⁴⁾ Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών «Το μέλλον που θέλουμε» (Ρίο ντε Τζανέιρο, Ιούνιος 2012)· συνέδριο της Unesco «Να τεθεί ο πολιτισμός στο επίκεντρο των πολιτικών για τη βιώσιμη ανάπτυξη» (Hangzhou, Μάιος 2013)· φόρουμ της Unesco «Πολιτισμός, δημιουργικότητα και αειφόρος ανάπτυξη. Έρευνα, καινοτομία, ευκαιρίες» (Φλωρεντία, Οκτώβριος 2014).

⁽⁵⁾ Σύμβαση πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Αξία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς για την Κοινωνία (σύμβαση του Φάρο, 2005).

⁽⁶⁾ EE L 132 της 3.5.2014, σ. 1 και EE L 303 της 22.11.2011, σ. 1.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΟΤΙ η συμμετοχική διακυβέρνηση της πολιτιστικής κληρονομιάς⁽¹⁾:

8. προσφέρει ευκαιρίες για την ενίσχυση της δημοκρατικής συμμετοχής, της βιωσιμότητας και της κοινωνικής συνοχής και για την αντιμετώπιση των τρεχουσών κοινωνικών, πολιτικών και δημογραφικών προκλήσεων·
9. επιδιώκει την ενεργό συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών στο πλαίσιο της δημόσιας δράσης —δηλαδή των δημόσιων αρχών και φορέων, των ιδιωτικών φορέων, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, ΜΚΟ, του τομέα του εθελοντισμού και ενδιαφερόμενων ατόμων— στη λήψη αποφάσεων, στον σχεδιασμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών και των προγραμμάτων για την πολιτιστική κληρονομιά, ώστε να ενισχυθούν η υποχρέωση λογοδοσίας και η διαφάνεια σχετικά με τις επενδύσεις δημόσιων πόρων καθώς και η εμπιστοσύνη του κοινού στις πολιτικές αποφάσεις·
10. συμβάλλει στην αύξηση της ευαισθητοποίησης όσον αφορά τις αξίες της πολιτιστικής κληρονομιάς ως κοινού πόρου, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό τον κίνδυνο κακής χρήσης και αυξάνοντας τα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη·
11. υποστηρίζει τα σύγχρονα πολιτιστικά, καλλιτεχνικά και δημιουργικά έργα που συνδέονται στενά με την ταυτότητα και τις αξίες και συχνά βασίζονται στην παραδοσιακή τεχνονομία και στην άυλη κληρονομιά ανθρώπων και μπορούν, ως εκ τούτου, να εκφράζουν την πολιτιστική κληρονομιά των μελλοντικών γενεών·
12. συμβάλλει στην ενεργοποίηση των νέων ευκαιριών που προσφέρουν η παγκοσμιοποίηση, η ψηφιοποίηση και οι νέες τεχνολογίες, οι οποίες αλλάζουν τον τρόπο με τον οποίο δημιουργείται, προσεγγίζεται και χρησιμοποιείται η πολιτιστική κληρονομιά·

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

13. να αναπτύξουν πολυεπίπεδα και πολυμερή πλαίσια διακυβέρνησης, που θα αναγνωρίζουν την πολιτιστική κληρονομιά ως κοινό πόρο και θα ενισχύουν τους δεσμούς μεταξύ του τοπικού, του περιφερειακού, του εθνικού και του ευρωπαϊκού επιπέδου διακυβέρνησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την αρχή της επικουρικότητας, ώστε να υπάρχουν οφέλη για τα άτομα σε όλα τα επίπεδα·
14. να προωθούν την εμπλοκή των αρμόδιων φορέων εξασφαλίζοντας ότι η συμμετοχή τους σε όλα τα στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων είναι δυνατή·
15. να προωθούν πλαίσια διακυβέρνησης που θα αναγνωρίζουν τη σημασία της αλληλεπίδρασης μεταξύ της υλικής, της άυλης και της ψηφιακής πολιτιστικής κληρονομιάς και θα λαμβάνουν υπόψη, θα σέβονται και θα ενισχύουν τις κοινωνικές, πολιτιστικές, συμβολικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές της αξίες·
16. να προωθούν πλαίσια διακυβέρνησης που θα διευκολύνουν την εφαρμογή οριζόντιων πολιτικών, δίνοντας στην πολιτιστική κληρονομιά τη δυνατότητα να συντελεί στην επίτευξη στόχων σε διάφορους τομείς πολιτικής, περιλαμβανομένης της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης·
17. να αναπτύσσουν συνεργίες μεταξύ των στρατηγικών για τον βιώσιμο τουρισμό και των κλάδων του πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα σε τοπικό επίπεδο, μεταξύ άλλων με την προώθηση πλαισίων διακυβέρνησης με ενεργό συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού, ώστε να ενισχυθεί η προσφορά βιώσιμου και ποιοτικού πολιτιστικού τουρισμού και να αναζωογονηθούν οι αστικές και αγροτικές περιοχές, διασφαλίζοντας παράλληλα την ακεραιότητα και τη διατήρηση της αξίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και την εξισορρόπηση μεταξύ οικονομικών ευκαιριών και ευημερίας των πολιτών·
18. να αξιοποιήσουν σωστά τη χρηματοδότηση της ΕΕ και την εθνική χρηματοδότηση για τους σκοπούς αυτούς·

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΡΟΥΜΕΝΗΣ ΔΕΟΝΤΩΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ:

19. να συνεργάζονται για τα θέματα που αφορούν τη συμμετοχική διακυβέρνηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του προγράμματος εργασιών για τον πολιτισμό 2015-2018⁽²⁾, ώστε να προσδιορίζουν και να διαδίδουν βέλτιστες πρακτικές και να αυξάνουν την ικανότητα του τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς να συμμετέχει αποτελεσματικότερα στα θέματα αυτά·
20. να προωθούν τη διάδοση παραδοσιακών γνώσεων και δεξιοτήτων από γενιά σε γενιά καθώς και την καινοτόμο χρήση τους και τη γόνιμη αλληλεπίδρασή τους με τις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις·
21. να χρησιμοποιούν τα ψηφιακά μέσα για την προώθηση της πρόσβασης όλων των κοινωνικών ομάδων στη διακυβέρνηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και τη συμμετοχή τους σε αυτήν·
22. να διερευνήσουν τον ρόλο των εικονικών κοινότητων στην ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών για την πολιτιστική κληρονομιά, στην υποστήριξη της διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς, στην ανάπτυξη των γνώσεων και στη χρηματοδότηση (π.χ. μέσω πληθοπορισμού και συμμετοχικής χρηματοδότησης)·

⁽¹⁾ Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2014, η πολιτιστική κληρονομιά είναι υλική, άυλη και ψηφιακή.

⁽²⁾ ΕΕ C 463 της 23.12.2014, σ. 4.

23. να σημειώσουν απτή πρόοδο όσον αφορά τη διακυβέρνηση της Europeana ⁽¹⁾ προκειμένου να εξασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της και να εξελιχθεί σε σχέδιο με γνώμονα την πολιτιστική κληρονομιά, όπως επίσης και να διευκολυνθεί η σύνδεσή της με την εκπαίδευση, τον πολιτιστικό τουρισμό και άλλους τομείς· να προωθήσουν, όπου κρίνεται σκόπιμο, την επαναχρησιμοποίηση περιεχομένου σχετικού με την ψηφιακή πολιτιστική κληρονομιά προκειμένου να ενισχυθεί η πολιτιστική ποικιλομορφία και να δοθεί ώθηση στη χρησιμοποίηση της γνώσης της πολιτιστικής κληρονομιάς στους τομείς της σύγχρονης καλλιτεχνικής έκφρασης και του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα·
24. να προωθήσουν τη συμμετοχή των πολιτών στο πλαίσιο ενός μοντέλου έξυπνης ανάπτυξης για τις ευρωπαϊκές πόλεις, το οποίο ενσωματώνει ενεργά την πολιτιστική κληρονομιά, προκειμένου να συμβάλει στην καινοτομία και στην αναζωογόνηση των ευρωπαϊκών πόλεων συνδέοντάς τες με σχετικές τοποθεσίες και περιοχές, προωθώντας την ελκυστικότητά τους και προσελκύοντας επενδύσεις, νέες οικονομικές δραστηριότητες και επιχειρήσεις·
25. να δώσουν συνέχεια στην ανακοίνωση «Προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης» εργαζόμενα από κοινού για την ανάπτυξη μιας συνολικής ευρωπαϊκής στρατηγικής για την πολιτιστική κληρονομιά·
26. να εντείνουν τη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης και η Unesco προκειμένου να προωθήσουν μια συμμετοχική προσέγγιση για τη διακυβέρνηση της πολιτιστικής κληρονομιάς,

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

27. να προωθήσει τεκμηριωμένες έρευνες για τον αντίκτυπο των συμμετοχικών προσεγγίσεων στις πολιτικές και τη διακυβέρνηση σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη στρατηγικών προσεγγίσεων για την πολιτιστική κληρονομιά·
28. να συνεχίσει τον διάλογο με τις οργανώσεις και τις πλατφόρμες της κοινωνίας των πολιτών σε τομείς χάραξης πολιτικής στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς και να εξετάσει το ενδεχόμενο υποβολής πρότασης για ένα «Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς».

⁽¹⁾ Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 2012 για την ψηφιοποίηση και την επιγραμματική προσβασιμότητα πολιτιστικού υλικού και για την ψηφιακή διαφύλαξη (EE C 169 της 15.6.2012, σ. 5).